

Papers

Publicació de la Lliga dels drets dels pobles

XILE ASSUMEIX UN PROJECTE DE LA LLIGA

La Biblioteca Catalunya de Peñablanca s'integra en la xarxa estatal de biblioteques, un any després de la inauguració.

El secretari-gerent de la Lliga dels Drets dels Pobles, Joan Casañas va viatjar el passat mes d'agost a Xile per supervisar l'estat del projecte de la Biblioteca Catalunya de Peñablanca i entrevistar-se amb la directora regional de Biblioteques, arxius i museus de Xile, Yolanda Soto. Soto va exposar que l'Estat xilè ha passat a fer-se càrrec de "l'enfocament, direcció i orientació" de la Biblioteca Catalunya des que el passat 3 de juliol va signar un conveni amb el municipi de Villa Alemana (Peñablanca).

D'aquesta manera, la Lliga finalitza amb èxit un projecte que va començar fa cinc anys amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament cultural de Peñablanca (província de Valparaíso), a través de la creació d'una biblioteca als locals de l'escola Luís Pasteur, ara anomenada "Escuela Básica Catalunya". L'interès dels veïns i autoritats del municipi va derivar ràpidament en la construcció d'un edifici propi per a la biblioteca, al costat mateix de l'escola, que es va inaugurar l'agost de l'any passat. El projecte va costar uns 10 milions de ptes, aportades per la Generalitat de Catalunya, Sabadell Solidari i particulars de Sabadell i comarca.

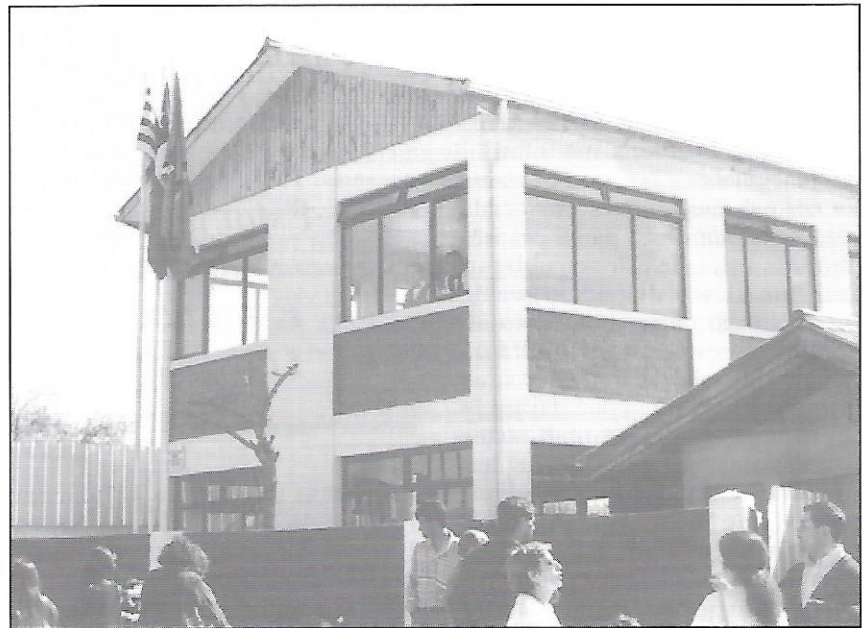
Ara, el fet que la biblioteca passi a mans de l'Estat xilè és un doble èxit per la Lliga: d'una banda, perquè la instal·lació no ha quedat com un equipament cultural per a només una escola sinó que abasta molta més gent; i de l'altra, i sobretot, perquè s'ha aconseguit finalitzar el projecte amb poc temps, fet que ratifica la Lliga com una ONG amb voluntat de

fer cooperació concreta i eficaç.

A petició de l'alcalde de Villa Alemana, Ramón García Gómez, la

UN NOU PROJECTE

Des de fa un any, la Lliga dels Drets dels Pobles ha començat a establir contactes amb l'ONG xilena "Raíces", creada per atendre nens sense família ni sostre, els anomenats "niños de la calle". Aquesta ONG ha començat el projecte "Iluminemos la calle", que té com a objectiu "compensar los efectos de la precoz permanencia en la calle de 30 niños que se encuentran en estrategia de supervivencia en el sector centro de la

Les Jornades Indigenistes van tenir una bona resposta per part del públic.

Lliga proporcionarà els darrers detalls materials per a la biblioteca: proteccions metàl·liques i cortines

Pel que fa a la cooperació no material, la Directora de la Escuela Básica Catalunya, María Véliz, demanava en el darrer fax "no perder el rico intercambio que hemos logrado con ustedes y el pueblo catalán". En aquest sentit, la Lliga estudia a través del Grup de Treball Xile i del Seminari Permanent d'Educació noves vies per mantenir l'intercanvi i el diàleg..

comuna de Quilpué (Valparaíso)." Per fer front a aquesta situació Raíces vol obrir un casal on acollir els nens, que estarien atesos per vuit monitors. El projecte té un cost de 54 milions de pesos (uns 18 milions de ptes) i està finançat en un 90% pel Servicio Nacional de Menores (Sename). La Lliga aporta el 10% de diners restants, que es destinaran als sous dels monitors i a les despeses de manteniment de l'edifici.

Núria Farell

LA MADURESA DEL MOVIMENT INDÍGENA

No podem negar que als darrers quinze anys el moviment indigenista ha emergit amb una força insospitada a l'Amèrica Llatina i, sense negar les seves contradiccions lògiques, hem de reconèixer que de mica en mica ha anat assolint un nivell de maduresa molt important.

Durant la dècada dels 60 van començar a aparèixer tímidament a l'Amèrica Llatina algunes organitzacions de defensa dels interessos dels indígenes, quasi sempre sota la tutela de l'església i sota la mirada discreta i desconfiada dels diferents governs. A mesura que aquestes organitzacions han anat creixent i guanyant en seguretat s'han anat distanciant a poc a poc d'aquells que les guiaven, i han estat capaces de crear les seves pròpies relacions i fundar les seves pròpies federacions nacionals i internacionals.

És normal que l'eufòria provocada pel fet de tenir dret a parlar després de tants anys de silenci obligat, faci que el seu discurs sigui de vegades massa apassionat, però no podem deixar de sorprendre'ns davant la coherència dels seus plantejaments, ni tampoc davant la seva impressionant realitat, tantes vegades amagada pels governs llatinoamericans. És curiós veure com Mèxic fa tan sols uns anys reconeixia que dintre de les seves fronteres solament hi havia uns tres milions d'indígenes, mentre que ara sabem que sobrepassen els 20 milions. Guatemala, on un decret presidencial dels anys 20 havia convertit d'un cop a tots els indis en "ladinos", com a forma de negar la seva existència, reconeixia fa poc temps un setanta per cent d'indígenes en la seva població. La realitat al Perú, l'Equador i Bolívia és similar.

Què ha succeït?

Sembla ser que la nostra societat està sent obligada a passar de considerar els indis com a simples objectes o persones de segona classe, a reconèixer-los com a subjectes de la seva pròpia història. Els

moviments d'ajuda i apropament promoguts des de diferents ONGs internacionals estan permetent el desenvolupament de programes de sanitat i cultura, el reconeixement dels seus drets i, el més important, està permetent que pobles sencers es trobin amb les seves pròpies arrels, amb la seva memòria, amb la seva llengua, la seva religió, tradicions i que a partir d'aquesta nova realitat emergent plantegin la necessitat d'un projecte d'Estat alternatiu que respecti les diferències i que no pretengui "integrar-los" ni els vegi com quelcom de secundari o marginal.

El moviment indígena no pretén un Estat propi sinó un Estat nou i diferent.

La recent trobada de solidaritat realitzada a l'agost a la Selva Lacandona a Chiapas, així com documents i declaracions actuals d'organitzacions maputxes a Xile, ens demostren com el moviment indigenista actual no somnia amb el retorn a la nostàlgia d'un passat impossible i amb la construcció ideal de l'arcaic imperi indi, sinó al contrari el moviment indígena actual és realista i sap que la seva història no es l'única. Entén que el seu projecte passa per la mateixa trajectòria d'amplis sectors pobres i marginats de la societat: els treballadors explotats, els sense terra, les dones, els camperols, els immigrants, els nens del carrer, etc. No pretenen un Estat propi sinó un Estat nou i diferent per a tots els sectors, un Estat articulador i res-

pectuós de les diferències i no integrador i totalitari com el que ha deixat a l'Amèrica Llatina l'herència colonial de cinc segles.

El gran problema per a ells no és el que va succeir el 1492, any de l'anomenat descobriment, sinó el que continua succeïnt avui: marginació, menyspreu racial i ètnic, desigualtat social, econòmica i política, etc. El moviment indígena no rebutja la modernitat, el que nega és una modernitat tancada en si mateixa i amb el paradigma occidental que porta dintre de si el germen de la seva destrucció com a pobles.

El moviment indígena té com a important reivindicació "el territori". No es pot entendre cap identitat sense el seu hàbitat, que és quelcom més que la "terra" com a objecte de propietat i domini: són els "territoris", entenen per tals la totalitat de l'univers circumdant, l'aire, l'aigua i la vida, els recursos de les entranyes de la terra, el sol... Si en un començament van parlar de les seves terres i els títols de propietat, actualment, donant un pas qualitatiu, parlen i reivindiquen el territori ampli, el seu medi, el seu entorn.

Una altra reivindicació indígena actual és la "cultura" entesa com el resultat de les relacions de l'home amb el seu medi ambient. No pot haver-hi cultura pròpia sense un espai on l'home i el seu poble puguin desenvolupar-se i expressar-se. El que en un començament va ser la simple reivindicació de la llengua com a mecanisme de comunicació, amb el pas dels anys s'ha convertit en una lluita per la interculturalitat, el diàleg amb altres maneres de ser, el dret a viure en llibertat la seva pròpia experiència social de milers d'anys. El moviment indígena d'Amèrica Llatina creix. Els suports i la comprensió internacionals també. I des de la selva Lacandona a Chiapas, als discursos de Rigoberta Menchú a Guatemala, passant per moltes altres paraules de pobles i líders indígenes, tots ens estan donant una lliçó important: la seva maduresa, el seu esperit de lluita i la seva convicció que encara és possible recuperar el món i construir un tipus de relacions diferents entre els pobles i entre els homes.

PUERTO RICO : PRESOS POLÍTIQS

El moviment "Diálogo de Reconciliación Nacional" (DRN), integrat per diferents organitzacions sindicals i de drets humans, està promovent una campanya per l'excarcelació de quasi un centenar de portorriquenys retinguts com a presos polítics a presons dels EUA.

Segons el DRN, els presos que pateixen condemnes de 35 a 105 anys de presó, van ser sentenciats per les seves idees polítiques i per la seva lluita en favor de la independència de Puerto Rico i van ser enviats a complir les seves condemnes als Estats Units..

Segons va denunciar recentment el bisbe de la diòcesi de Caguas, a Puerto Rico, Enrique Hernández, "muchas de estas personas apresadas por sus ideas están siendo torturadas física y psicológicamente por parte de personal especializado en las prisiones norteamericanas".

Puerto Rico és des del 1952 un estat associat als EUA però encara que la majoria de la població accepta aquesta situació, són molts els portorriquenys que lluiten per recuperar la llibertat i la independència del seu país.

(Notícies Aliades)

Les forces policials van actuar durament per reprimir els actes contraris als militars a Xile el passat 11 de setembre (Foto Julio Castro.Reuter)

XILE:

REPRESSIÓ POLICIAL

Encara segueixen presents a Xile demostracions de força per part dels sectors militars. El 6 de setembre la Justícia Militar va tornar a obrir una vella acusació per injúries a Pinochet contra el director de la revista "Punto Final", Manuel Cabieses. Per altra banda, al majestuós funeral realitzat a l'agost amb motiu de la mort de l'Almirall Merino, un dels artífexs del cop d'estat que va enderrocar el president Salvador Allende, s'ha afegit una exagerada eufòria a la celebració de l'onze de setembre, data de l'assumpció al poder dels militars, amb diversos actes d'homenatge al general Pinochet. Les celebracions dels sectors populars contràries als militars i que recordaven en aquest dia la data de l'assassinat del president Salvador Allende van ser durament reprimides per les forces policials.

BRASIL:

"YANOMAMIS" EN PERILL

La zona on viuen els indis yanomamis als estats de Roraima i Amazonas, ha tornat a ser envaïda per milers de garimpeiros (miners il·legals). El resultat ha estat la mort de 13 indis yanomamis i el descobriment de brots de malària i altres malalties derivades del contacte amb l'home blanc.

L'any 1991, el llavors president del Brasil F. Collor de Mello, va anunciar la demarcació del territori yanomami, de 9,4 milions d' Hectàrees. La demarcació va ser el resultat d'una gran mobilització internacional amb el suport de diverses ONG's europees.

Collor de Mello -després destituït per denúncies de corrupció- va utilitzar la

demarcació de l'àrea yanomami com un triomf personal a la Conferència de l'ONU sobre medi ambient i desenvolupament, que es va dur a terme al juny del 1992 a Rio de Janeiro.

La Comissió Pro Creació del Parc Yanomami té por, i amb raó, que la situació a la zona s'agregui, davant la perspectiva d'expulsió de dos mil garimpeiros de Venèçuela, que lògicament migrarien vers territori yanomami al Brasil.

Segons Carlos Zacquini, coordinador de la CCPY, almenys 35 pistes clandestines d'helicòpters per al transport de miners estan funcionant en la zona on habiten les comunitats indígenes yanomamis. (SPI. Rio de Janeiro)

HAITÍ:

ATAAC AL GOVERN

A finals d'agost un grup de desconeguts van atacar amb granades i armes automàtiques el Palau Presidencial i la Comissaria Central de Policia, sense que ningú reivindicés aquest atac. Efectius de la Missió de l'ONU a la zona, van repel·lir l'atac i els agressors van aconseguir escapar-se. Tot sembla un intent premeditat per desestabilitzar el país. L'atac va ocórrer dos dies després de ser arrestats 20 exmilitars per la seva participació en actes violents contra el govern del president Preval.

LES ARMES CALLEN I TORNA LA VIDA A LIBÈRIA

Després de la tempesta, la calma. Fa escassament tres mesos la mort inundava Libèria en una crisi social i humanitària difícil d'aturar i aparentment de causes inexplicables, però actualment un petit bri d'aire de pau ha succeït les carnisseries sense escrúpols, i la població intenta tornar a la vida quotidiana sobre les cendres.

En el passat número de "Papers" (núm 4, juliol 1996) informàvem de la situació de caos i violència mortal que s'havia apoderat de Monròvia, la capital de Libèria. Les imatges de nens armats amb kalashnikov patrullant per la ciutat assedegats de sang van impactar el món sencer, que no arribava a entendre l'explosió de violència generalitzada els orígens de la qual calia buscarlos en l'enfrontament entre la guerrilla del Moviment Unit d'Alliberament per una Libèria Democràtica (ULIMOJ) i el Front Patriòtic Nacional de Libèria liderat pel "senyor de la guerra" Charles Taylor.

"L'únic Taylor bo és el Taylor mort", comenta sense complexos un religiós amb més de trenta anys d'experiència al país aprofitant que aquests dies les armes callen. La veritat és que una gran part de la responsabilitat en el conflicte cal atribuir-la a Charles Taylor, que fa poc menys de mig any va intentar fer-se amb el poder traient del mig el líder de l'etnia krahn Roosevelt Johnson.

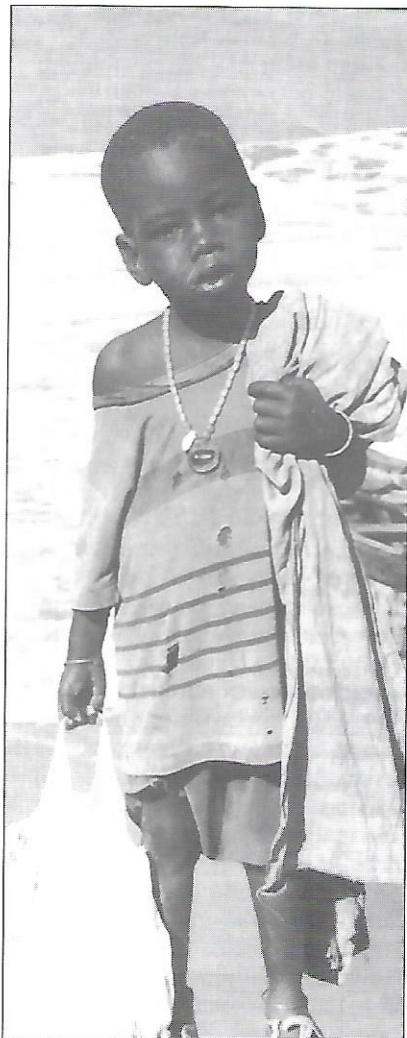
Aquesta diagnosi és el que es desprèn de la crònica signada per Alfonso Armada a El País (20 de setembre de 1996), on constata el següent:

"Les faccions han abandonat oficialment una Monròvia en la qual torna a pul·lular la vida i on els comerciants intenten esborrar a dures penes el rastre de les cendres. La bella ciutat aixecada al bell estuari del riu Mesurado per esclaus nord-americans lliberts a començament del segle XIX és avui l'estampa d'un Estat que intenta tornar a existir sense que l'amenaça de la

guerra civil hagi estat conjurada".

Les darreres informacions, doncs, apunten cap al resorgir de la vida a Libèria, tot i que nombrosos fonts adverteixen del perill latent. Encara que els supermercats tornin a obrir, de la mateixa manera que ho fan els botiguers i les gasolineres, hi ha el temor general d'una pau efímera. Els "fighters" (lluitadors) que camaven al seu aire armats i sota els efectes de l'alcohol i les drogues podrien romandre encara a la ciutat amb els fusells a l'armari.

La percepció de l'enviat especial de El País és cauta: "No es pot confiar gaire en el futur. Un nou acord entre les faccions que es disputen Libèria

des que va ser derrocat el dictador Samuel Doe, el 1990, ha permès a les tropes africanes d'Ecomog desplegar-se per tot Monròvia i a bona part del país, entronitzar el 2 de setembre a l'enèrgica exsenadora Ruth Sando Perry com a presidenta interina i treure els "fighters" de Monròvia. Però no han estat desarmats els 60.000 joves a les ordres dels "senyors de la guerra". Les amenaces del passat immediat segueixen totes en peu". Al centre de la ciutat, al carrer Newport, abunden les aigües fecals, els camins de barraques i les cases recremades.

L'atmosfera és pesada i desoladora, accentuada per una pluja que no s'atura i una calor humida que es cola per les esquerdes de les fràgils teulades de llauna.

Les Organitzacions No Governamentals, que van haver d'abandonar el país perquè el perill era massa evident i no podien desenvolupar les seves tasques amb garanties, estan tornant, al mateix temps que els pintors, paletes, metges, taxistes, traficants, prostitutes, capellans i cambriers. Algunes escoles han obert també les seves aules i el diari "The Inquire", el principal de Libèria, torna també a la vida en una redacció sense sostre ni llum elèctrica, amb l'ajut d'unes velles màquines d'escriure i molta voluntat.

El somni esvaït

Libèria, independitzada el 1847 - molt abans que la immensa majoria d'estats africans moderns-, va néixer el 1822 sota l'apadrinament de la Societat Americana de Colonització, la qual va creure en l'ideal de forjar un país en mans d'esclaus alliberats dels vaixells negrers. La repressió cap als indígenes de l'interior a mans d'una èlite americanitzada, que va intentar aturar i venjar Samuel Doe amb una sagnant revolta el 1980, va ser només l'inici d'una despietada lluita pel poder entre faccions enfrontades, que la intervenció estrangera a favor dels seus interessos no ha fet sinó mantenir o agreujar.

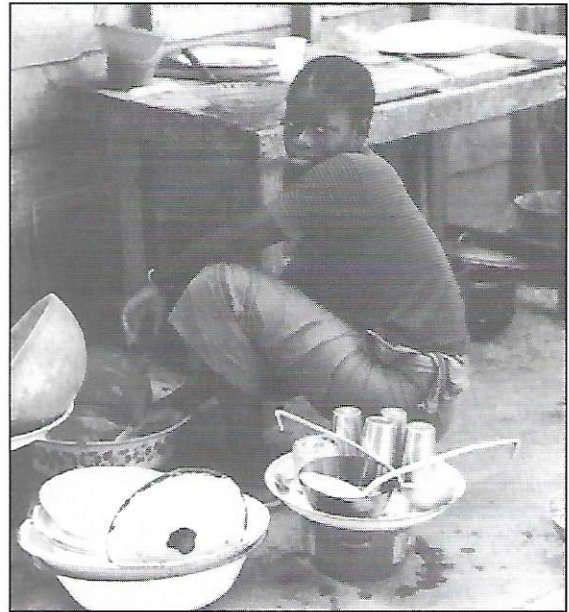
Tots somnien en un futur de pau.

ESCLAVES SEXUALS

Segons un document elaborat per l'organització australiana Societat Contra l'Esclavatge, unes 35.000 dones a l'Àfrica occidental continuen exercint d'"esclaves religioses" en mans de sacerdots locals, els quals les reben dels seus propis pares perquè realitzin unes tasques domèstiques que inclouen també pràctiques sexuals per "aplacar l'ira dels déus".

A partir de costums i tradicions ancestrals, es calcula que dones d'entre 7 i 86 anys estan sotmeses encara a aquest règim d'esclavatge, una pràctica que s'ha detectat a països com Ghana, Togo, Benín i Nigèria gràcies a nombrosos testimonis i fotografies.

L'advocat australià Paul Bravender-Coyle, autor de l'informe amb les dades recollides en una visita al continent durant el 1995, ha explicat que els líders religiosos, que tenen un gran poder sobre les seves comunitats, han tingut fills fruit d'aquestes relacions. En la publicació del document s'ha demanat un esforç per part dels antics països colonials a la zona (França, Gran Bretanya i Alemanya) per a eradicar aquests costums, alhora que es fan campanyes d'educació i es destinen uns fons per a "comprar la llibertat d'aquestes dones".

La dona: la gran explotada a l'Àfrica.

GUINEA : L'OPOSICIÓ BUSCA SUPORT ALS EUA

Just després de l'estiu, posteriorment a les eleccions celebrades a Guinea Equatorial, que van donar una victòria del 98 per cent a l'actual dirigent Teodoro Obiang, però que van ser denunciades per observadors internacionals com a "Frau", la companyia petrolera nordamericana Mobil ha començat a extreure 40.000 barrils diaris de cru a l'única excolònia espanyola a l'Àfrica Negra.

Segons l'oposició guineana, això evidencia que el govern "ha trobat la forma de perpetuar-se i ha disparat la cobdícia dels homes del règim".

Plácido Picó, secretari general del partit opositor Convergència per a la Democràcia Social (CPDS), i Celestino Bakale, responsable de les Relacions Internacionals d'aquest partit, van entrevistar-se amb representants del Departament d'Estat nord-americà per a denunciar la campanya de "neteja d'imatge" del president Obiang i per a buscar suport que faciliti un veritable procés democratitzador al país.

Els dirigents opositors han posat

en evidència davant William Tuwaddell, secretari d'estat adjunt per a l'Àfrica, els interessos de les empreses americanes Mobil, Nomeco i United Meridien Corporation, amb concessions importants a Guinea Equatorial.

Aquestes petrolieres van contribuir a finançar la campanya electoral d'Obiang sense cap altre objectiu que proporcionar un "bany de legitimitat" al règim que permetés a les corporacions continuar els seus negocis sense haver de rebre acusacions per operar en un territori on els Drets Humans no són respectats.

Segons denuncia Micó, el govern pretén acabar amb el procés democratitzador iniciat fa cinc anys i totes les promeses de diàleg anunciades després de les eleccions presidencials s'han quedat en res.

Washington, per boca de Tuwaddell, ha reconegut que el requisit de celebrar unes eleccions plenament democràtiques no ha estat acomplert. L'Estat espanyol, per la seva banda, manté una posició "expectant", a l'espera que Obiang doni mostres d'aperturisme.

SUD-ÀFRICA: L'ASSASSÍ DE L'APART- HEID

Eugene De Kock, excoronel del règim segregacionista de la República Sudafricana, ha sorprès l'opinió pública amb una confessió de tots els crims comesos en temps de l'apartheid, però amb la sorpresa inesperada que l'assassí autoinculpat ha assegurat que l'actual president del país, el Premi Nobel de la Pau, Frederik De Klerk, estava perfectament al corrent de les accions dels "esquadrans de la mort" i que ell va autoritzar personalment les matances, algunes d'elles efectuades en plenes negociacions amb el Congrés Nacional Africà de Nelson Mandela (CNA). De Kock no ha estalviat detalls per a explicar una vida plena de bombes, terrors i assassinats des de la seva experiència com a sergent de la Policia de Rhodèsia, en lluita contra els rebels de Robert Mugabe. Des del 1983, l'excoronel i els seus homes han perseguit i assassinat militants del CNA i fins i tot han alimentat la guerra civil en entregar gran quantitat d'armes al partit nacionalista zulú Inkhata, rival del CNA.

EJÉRCITOS: ¿PROTAGONISTAS DE LA PAZ ?

Sota el patrocini de la UNESCO, els Ministres de Defensa, Caps d'Estat Major i militars d'alta graduació dels quatre països de l'Amèrica Central que tenen forces armades (Costa Rica i Panamà han abolit ja els seus exèrcits) es van reunir a finals de juny passat a San Salvador per parlar sobre la necessitat d'una cultura de pau i sobre el paper dels exèrcits en la consolidació de la democràcia i la defensa dels drets humans.

Tenint en compte el tradicional rol desestabilitzador que a l'Amèrica Llatina han jugat des de fa molt temps les forces armades i davant aquest canvi tan sorprenent en les paraules dels militars, hem cregut oportú reproduir un dels documents finals d'aquesta reunió que hem extret de la revista "Envio" núm. 173 d'agost de 1996, publicada per la UCA, Universitat Centroamericana de Managua.

*Hace unos años
protagonizaron
guerras crueles y
eran el centro de un
poder
incuestionable.
Hoy dicen apostar
por el diálogo y la
tolerancia, los
derechos humanos,
la igualdad social.
Este es un documento
para la historia
centroamericana.*

Los Señores Ministros de la Defensa Nacional y Comandantes en Jefe de las Fuerzas Armadas y Ejército de los países de Centroamérica, atendiendo invitación del señor Director General de la UNESCO, Don Federico Mayor, y gracias a la hospitalidad del Pueblo y Gobierno de El Salvador, expresada a través del Excelentísimo Señor Presidente Doctor Armando Calderón Sol y del Señor Ministro de la Defensa Nacional, General de División Jaime Guzmán Morales, nos hemos reunido en San Salvador, durante los días 26 y 27 de junio de 1996, para analizar el papel de las Fuerzas

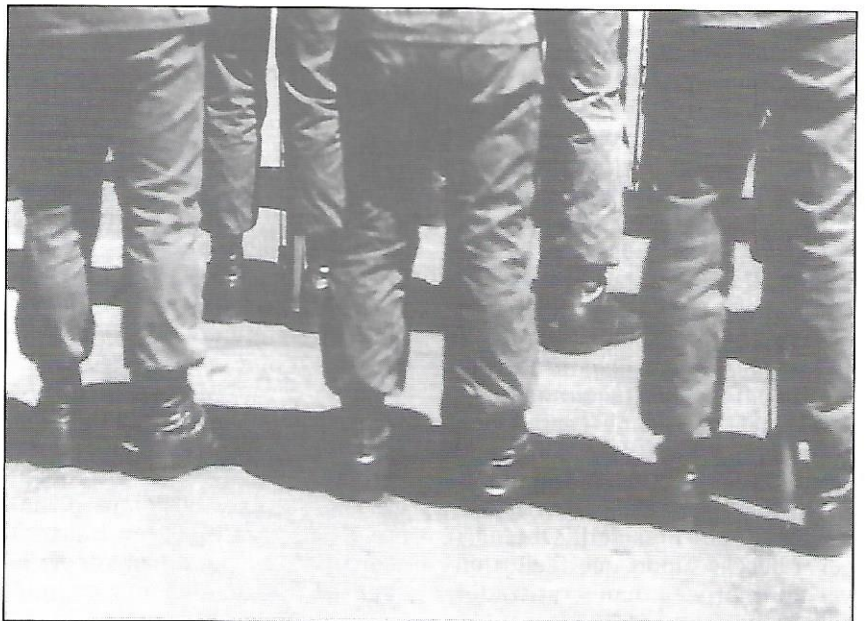
Armadas y Ejércitos del área centroamericana, en favor de la consolidación de la democracia, el estado de derecho, el desarrollo, la integración centroamericana y la cultura de paz en el actual contexto internacional y regional.

Como fruto de nuestras deliberaciones hemos decidido emitir la siguiente Declaración:

◆.El proceso democrático ha tenido grandes y significativos avances en el área centroamericana, fundamentalmente en la paz y la reconciliación de nuestras sociedades, tareas en las que ha sido decisivo el aporte de nuestras instituciones. Han finalizado las luchas internas en Nicaragua y en El Salvador y el proceso de negociaciones de paz avan-

za en Guatemala, lo que nos permite afirmar que se afianza la paz firme y duradera y que hay mejores condiciones para el desarrollo humano sustentable.

◆ Estamos convencidos que la paz firme y duradera se fundamenta en la justicia social, la solidaridad y la equidad, lo cual no es factible sin desarrollo económico y social que se traduzca en el mejoramiento de la calidad de la vida de todos los sectores sociales. Por lo tanto, para que Centroamérica sea una región de paz, libertad, democracia y desarrollo, se requiere que sea también una zona donde se superen las desigualdades y se respeten plenamente los derechos humanos de todos sus habitantes.

...Protagonistes de la Pau?

◆ Siendo la seguridad democrática necesaria para garantizar a los habitantes el goce de la libertad, la salud, la cultura, el bienestar económico y la justicia social, las Instituciones Armadas que representamos tienen una gran responsabilidad en contribuir a que se cumplan los objetivos que persiguen nuestros gobiernos, para asegurar a los habitantes de las parcelas del Istmo la justicia, la seguridad jurídica y el bien común.

Declaramos nuestro propósito de contribuir a que en Centroamérica se fortalezca una cultura de la paz

◆ A la raíz de los conflictos que actualmente experimentan las sociedades en diversas latitudes, es posible identificar, entre otras, la existencia de causas originadas por la pobreza, la injusticia social, la corrupción, el tráfico de drogas, el lavado de dinero, el deterioro del ecosistema, causas que demandan respuestas adecuadas en el marco legal y la búsqueda de mecanismos de negociación y conciliación que permitan resolverlos con el aporte de todos los sectores dentro de una cultura de diálogo, negociación y concertación.

◆ En el contexto descrito, nuestras Fuerzas Armadas y Ejércitos tienen un irremplazable papel que desempeñar como parte integral de la sociedad, para constituirse en protagonistas que impulsen la consolidación de los procesos de paz y democracia y el desarrollo humano y sustentable, que en la actualidad adelantan los países centroamericanos.

◆ Consideramos que, en congruencia con la política expresada por los gobernantes de Centroamérica y Comandantes Generales de las respectivas Fuerzas Armadas y Ejércitos del área, de hacer de la región "una zona de paz", hemos examinado y reflexionado sobre las medidas

Els militars han estat des de sempre un seriós motiu de desestabilització al continent llatinoamericà.

de transparencia, cooperación y confianza mutua entre nuestras instituciones armadas, en armonía con la "Cultura de Paz" en Centroamérica, que promueve la UNESCO, medidas que ratificamos por ser los fundamentos que han tenido primacía en nuestras relaciones institucionales.

◆ En tal sentido, declaramos nuestro propósito de contribuir a que en Centroamérica se fortalezca una cultura de paz concebida como el conjunto de los valores éticos, de los usos y las costumbres y modelos de comportamiento que traducen, inspirándose en ellos: el respeto de la vida, de la persona humana, de su dignidad y de sus derechos, el rechazo de la violencia, el reconocimiento de la igualdad de los derechos de las mujeres y hombres y la adhesión a los principios de democracia, libertad, justicia, solidaridad, tolerancia, aceptación de la diferencia y comprensión, tanto entre las naciones y los países como entre los grupos étnicos, religiosos, culturales y sociales entre las personas. Este concepto de cultura de paz implica también un espíritu de respeto y aceptación recíprocas entre las culturas, las ideologías y las creencias.

◆ Por todo lo anterior, acordamos organizar un plan de actividades que nos permitan dar continuidad a la reflexión iniciada en este Foro.

San Salvador, a los 27 días del mes de junio de 1996.

Julio Balconi Turcios

General de Brigada
Ministro de la Defensa Nacional de la República de Guatemala.

Mario Raúl Hung Pacheco

General de Brigada
Comandante en Jefe de las Fuerzas Armadas de la República de Honduras.

Joaquín Cuadra Lacayo

General de Ejército
Comandante en Jefe del Ejército de la República de Nicaragua.

Jaime Guzmán Morales

General de División
Ministro de la Defensa Nacional de la República de El Salvador.

EL SERVEI DE DOCUMENTACIÓ INTERNACIONAL DE LA LLIGA DELS DRETS DELS POBLES

INFORMAR-SE PER REFLEXIONAR, REFLEXIONAR PER ACTUAR

Què pretén i què és aquest Servei.

A l'Ideari de la Lliga, recentment actualitzat en un document que aviat donarem a conèixer, es diu que som «una institució que ofereix camins per fer concret i real, sobretot en l'àmbit de la relació entre pobles, l'impuls de fraternitat que moltes persones experimenten com una urgència del nostre temps.»

També es diu en l'esmentat ideari que «en la nostra relació amb altres pobles i grups humans volem tenir molt en compte els aspectes culturals; aprofundint l'experiència d'estar en un món únic però realment plural, diferent i divers en molts aspectes.»

I, concretant objectius, es diu: «Posem al centre dels nostres punts d'interès l'estudi i la reflexió entorn de les situacions d'injustícia i opressió que hi ha al nostre món, anant a les arrels i denunciant allò que calgui,... procurant la sensibilització i la participació activa de la ciutadania en les causes solidàries.»

Es fàcil veure que la realització d'aquests propòsits demana posar a disposició de tota la ciutadania un bon servei de biblioteca, hemeroteca, documentació i altres recursos visuals i auditius, referent a tot el que és realitat internacional sobretot en els temes de relació Sud-Nord, Drets de les persones i dels Pobles, Desenvolupament, Cooperació, Pau i conflictes, Comerç just, Ecologia, Cultures indígenes... junt amb els coneixements bàsics sempre actualitzats de la realitat de tots i cada un dels països del món.

I Això és ja en gran mesura el nostre Servei de Documentació Internacional (SDI). En la pràctica, és una biblioteca especialitzada en els temes apuntats, que es complementa amb les altres biblioteques o serveis documentals que hi ha a Sabadell.

Constatem, però, que moltes persones de Sabadell i comarca a qui

podria interessar aquest Servei, el desconeixen totalment o en part. Per això hem pensat que seria útil dedicar-hi una pàgina en cada número de la nostra revista «Papers».

No se'ns escapa que a Barcelona i a la Universitat Autònoma hi ha bons serveis de documentació internacional. El CIDOB, per exemple.

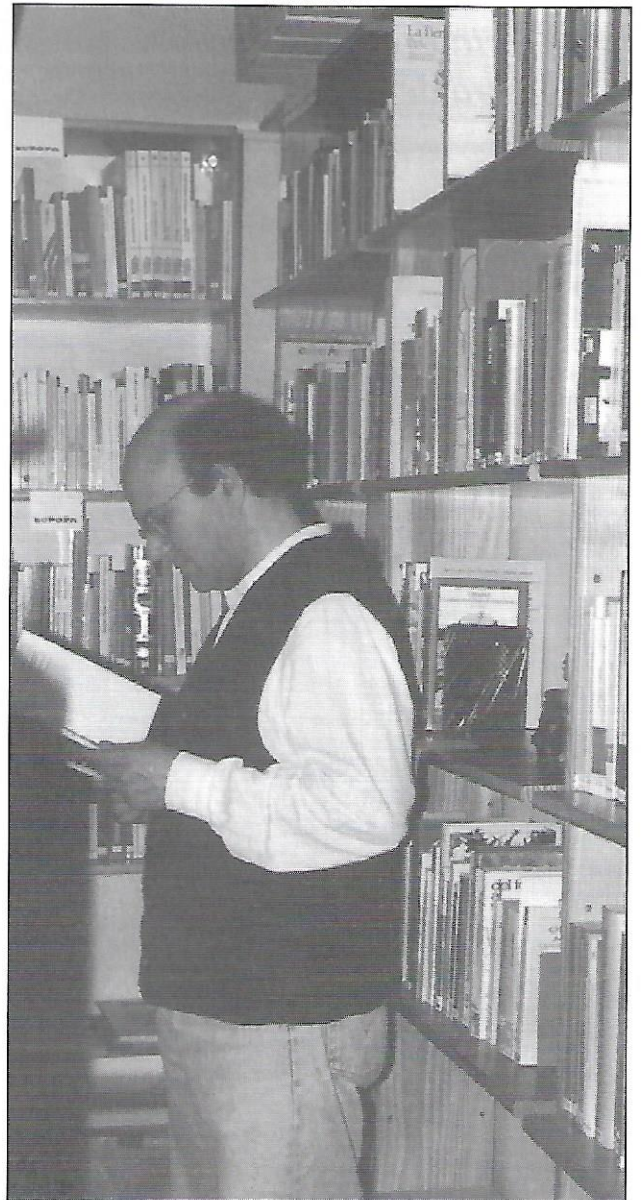
Però pensem que la població de Sabadell i comarca ha de poder tenir a mà, sense necessitat d'anar a Barcelona o al campus universitari, una informació bàsica però no superficial, i completa encara que no exhaustiva, sobre les temàtiques que hem dit més amunt i que la Lliga i altres entitats semblants tenen com a pròpies.

Us anirem informant, doncs, a través d'aquesta pàgina permanent en la revista, dels continguts principals del nostre SDI, de les novetats entrades; presentarem seleccions de materials per temes, sumaris de les principals revistes, etc., sense que per això desaparegui la secció «Un llibre, un autor» de l'última pàgina de la revista.

Finalment, l'horari: El SDI està obert al públic tots

els dies feiners de 5 a 9 de la tarda.

L'any 1995, aquest Servei de Documentació Internacional de la Lliga va rebre el suport de la Fundació Caixa de Sabadell.

**ALGUNES NOVETATS DESTACABLES ENTRADES
RECENTMENT AL SDI:**

- **Visión global de la cooperación para el desarrollo.
La experiencia internacional y el caso español**
Angel Martínez González-Tablas (Coord.)
Centro de Investigación para la Paz, Madrid, Icaria Editorial Barcelona, 1996. 560 pp.

- **Raíces de los conflictos armados.
Argelia - Bosnia - Chechenia - Haití - Irlanda del Norte
Israel - Kurdistán - Palestina - Sri-Lanka**
Anuario 1996 del Centro de Investigación para la Paz
Mariano Aguirre (Ed.)
Centro de Investigación para la Paz (Madrid), Icaria Editorial (Barcelona) 1996. 272 pp.

- **El planeta americano.**
Vicente Verdú
(Premio Anagrama de Ensayo)
Anagrama. Barcelona 1996. 171 pp.
«Ahora que el mundo parece desarmado de ideologías reaparece una idea fuerte en nombre de la libertad, la calidad de la vida humana y el bienestar de la cultura: no rendirse a la fatalidad de un planeta americano».

- **Amnistía Internacional. Informe 1996**
Editorial Amnistía Internacional. Madrid 1996. 405 pp.
Dóna informació sobre la situació dels drets humans a gairebé tots els països del món durant el 1995. Una introducció i un apèndix ajuden a conèixer què és Amnistia Internaonal i les seves diverses activitats.

- **La enseñanza de los derechos humanos**
Remedio Sánchez Ferriz
Luis Jimena Quesada
Ariel. Barcelona, 1995. 233 pp.
Dedicat «A todos los docentes. En especial a los que, presa del desencanto, creen que su función ya no es útil a la sociedad.»

- **Bajo la Jaima. Cuentos populares del Sáhara**
Fernando Pinto Cebrián
Antonio Jiménez Trigueros
Mariguano Ediciones. Madrid, 1996. 183 pp.

DE LES "COLLECTES MISSIONALS" ALS "SENSE FRONTERES"

Ana Fernández *

Hi ha conceptes que, dins del tipus de societat en què vivim, sofreixen una espècie de transformisme semàntic certament curiós. Un d'aquests és de la "solidaritat": lligar-se a d'altres persones per una comunitat d'idees, de sentiments, de responsabilitats,... Això és el que el terme significava fins ara. Però, a través de la premsa, de les tertúlies, de les campanyes, etc., sembla que, actualment, significa quelcom de diferent. Ha deixat d'ésser una qüestió privada, és a dir, d'autoconvenciment i, encara més greu, hem oblidat el grau d'autorresponsabilitat que comporta. Són els altres el que ens indiquen quan i amb qui ens hem de sentir solidaris. Ja no pertany a l'esfera de la sentimentalitat moral, a la compassió: compartir el dolor amb els altres. És un titular o, si més no, un tema de conversa que també es tracta als mitjans de comunicació. La qüestió és tractada com si fos una parcel·la més del món de l'alta costura, segons la moda: ara Bòsnia, ara recuperar un bosc, ara un camp de refugiats, etc. La rutina, com a norma de conducta ètica, a l'hora d'actuar solidàriament, és bona, necessària i obligada. Quotidianitzar la responsabilitat és imprescindible, bàsic, si volem optimitzar les nostres accions. Col·lectivitzar els sentiments, l'ètica, és perillós, vulgaritza i dilueix el profund significat de les paraules i les accions passen a ser mers exercicis gestuals, superficials proposades d'intencions que no arriben a cristal·litzar.

Guerra, subdesenvolupament, migracions, refugiats... serveixen a la societat del benestar per a commocionar-se estèticament. Després, substituïnt la guardiola de carrer, uns quants comptes corrents, intencionadament publicitaris, alleugen el nostre sentit de culpabilitat i, quan ho volem fer a l'engròs, ens muntem una marató televisiva. El nostre excés productiu es conver-

teix en l'almoïna que garanteix mantenir la geografia precisa de la pobresa: "aquí que no vinguin". Bé, d'acord, que no vinguin, no haurien de necessitar venir, però no pequem d'ingenus i no esperem que la política resolgui això: com a societat civil, siguem més valents. No es tracta d'esperar de l'associalisme moltes coses, l'experiència ens demostra que, a pesar de les bones intencions, tot acaba en burocràcia. Tornem a recuperar la significació correcta de les paraules, la Solidaritat és un terme aplicable a la pràctica individual, a la sensibilitat personal. No esperem que la desesperació hagi de viatjar al somni fal·laç del primer món, som nosaltres qui hauríem de dimitir de ser els injustament privilegiats. Informar-se i no manifestar-se. De què serveix una crida al carrer, amb tons ecològics i de justícia social, si continuem consumint irracionalment? Plantar-se i no donar almoïna. De què serveix contribuir econòmicament amb el que ens sobra, si mai plantejarem una vaga pel sol fet de saber què passa a Ruanda, a Bòsnia, al Kurdistan... Callar i actuar seria afortunat, encara que utòpic. Una plantada universitària: tota una promoció d'enginyers, metges, mestres, etc..., "migrant" al Dorado, a un món on sentir-se sincerament dolgut, pertorbat, compadit és encara possible.

*Ana Fernández, és Llicenciada en història de l'art i professora a l'Escola Pia de Terrassa

DES DE LA JUNTA...

Cal mantenir el llistó alt! Aquest és el repte que ens plantejem cada cop que comencem un nou curs.

Aquesta mateixa revista ens presenta una relació prou variada d'activitats, darrera de les quals hi ha moltes hores de preparació i sobretot de voluntat de posar-nos ben clarament al costat dels qui carreguen amb la pitjor part. Seguirem oferint els serveis de documentació internacional i de recursos didàctics, hem ampliat la revista que teniu a les mans i organitzem noves activitats de coneixement de l'Àfrica Negra i de l'Amèrica Llatina. Valparaíso i Yurimaguas segueixen sent el punt calent de relació i amistat amb els pobles des del nostre compromís per l'efectiu reconeixement del seus drets.

No ens sentim aïllats en aquesta tasca i per això ens relacionem amb altres organitzacions i xarxes de treball: Sabadell Solidari, Servei Ciutadà d'Acollida a l'Immigrant, Federació Catalana d'ONGs pels Drets Humans, Federació Catalana d'ONGs pel Desenvolupament,... Per cert que amb aquesta, estem participant en la redacció d'un codi ètic per les ONGs federades. També ens cal des del conjunt d'organitzacions posar alt el llistó del nostre treball.

Som part de la societat civil tot aplegant ciutadans preocupats pels nostres objectius. Això ens fa responsables d'oferir-los les possibilitats d'organitzar-se en entitats honestes amb garanties democràtiques i d'independència governamental o partidària. De feina i de ganes no ens en falten, per això restem oberts a qualsevol col·laboració. De sempre hem apostat per sumar esforços personals de tota mena.

GRUP PER BÒSNIA

La fi de la guerra als Balcans no ha significat malauradament la fi dels conflictes. Tot i que la tasca de reconstrucció necessita la implicació d'institucions públiques, les ONGs encara tenen una tasca molt important. Per aquest motiu, s'ha creat el Grup de Treball per Bòsnia a la Lliga dels Drets dels Pobles, a partir del que va ser la Plataforma cívica Sabadell per Sarajevo. El seu objectiu és mantenir, actualitzar i ampliar l'interès per Bòsnia a Sabadell i rodals, així com acompanyar les actuacions de les administracions. En aquest sentit, proposen mantenir al dia l'arxiu de documentació sobre Bòsnia -mitjançant subscripcions a premsa-, ampliar els coneixements -a partir de taules rodones i conferències i s'estudia dedicar un curs de la Universitat a l'Abast. També es preveu coorganitzar activitats d'intercanvi, culturals i educatives així com establir una col.laboració amb alguna oficina o entitat de cooperació bosniana. Aquest grup és obert a tothom que desitgi col.laborar-hi.

Constitució de la República Àrab Saharuí Democràtica. 27-2-1976.

SUPORT EUROPEU AL POBLE SAHARUÍ

Sota el lema "Pau i sobirania per al Sàhara Occidental", els dies 15, 16 i 17 de novembre se celebrarà a Sabadell la "22ª Conferència europea de coordinació del suport al poble saharuí". Organitzada per la Comissió Catalana d'Ajuntaments Solidaris amb el Poble Saharuí, s'organitzarà entorn de

quatre taules de treball: 1. Constitució de la plataforma de juristes internacionals; 2. Planificació de l'ajut humanitari per l'any 97; 3. Estratègies polítiques: referèndum, dones, drets humans.; 4. El paper dels mitjans de comunicació. Per més informació adreceu-vos a la Lliga.

COMERÇ JUST I SOLIDARI

UN NOU GRUP DE TREBALL

Des d'aquest curs s'ha creat a la Lliga dels Drets dels Pobles un nou grup de treball que es dedicarà a preparar activitats (xerrades, debats, etc) per sensibilitzar sobre la importància del comerç just i solidari

El grup ha nascut de la reflexió que el comerç internacional tal i com està estructurat actualment és desigual i injust i perjudica fortament als països de la perifèria, empobrint-los i exclouent-los cada vegada més

La finalitat de lluitar per un comerç just és contribuir a la

cooperació al desenvolupament i l'eradicació de la pobresa.

CURS PER A PROFESSORS

El Seminari Permanent d'Educació de la Lliga dels Drets dels Pobles ha organitzat juntament amb Intermón el curs Comerç just, consum responsable.

El curs està adreçat a mestres de Primària i professors de Secundària en actiu amb l'objectiu de donar elements de reflexió i recursos didàctics específics per treballar a l'aula. Les sessions tindran lloc els dies 8 i 9 de novembre.

CENTRE DE RECURSOS DIDÀCTICS

El Seminari Permanent d'Educació de la Lliga ha organitzat unes jornades de portes obertes del Centre de Recursos Didàctics, que tindran lloc els dies 19 i 26 de novembre i 3 i 10 de desembre. Cada dia de les jornades, un ponent presentarà els diferents materials didàctics disponibles per treballar els drets humans a l'aula. A més, hi haurà una exposició dels materials que es poden trobar al Centre de Recursos Didàctics de la Lliga. Com a novetat, destaca el nou material pedagògic d'Intermón que enguany porta el lema de "Comerç just, consum responsable".

RETALLS DE PREMSA

ESPERANT EL TE DE LA LLIBERTAT

En un racó del desert algerià, en l'ermit pedregós anomenat la Hamada, prop de Tindouf, el poble saharuí continua sobrevivint en el seu llarg exili. Més de vint anys després de l'èxode que va suposar l'ocupació marroquina del seu territori -l'excolònia espanyola del Sàhara Occidental-, arran de la Marxa Verda de l'octubre de 1975, l'abandonament internacional oficial continua marcant la resistència vital d'aquest poble hereu dels beduïns.

La suspensió del procés per al referèndum d'autodeterminació del Sàhara Occidental, promogut pel pla de pau de les Nacions Unides el 1991, i l'inici de la retirada de les forces de l'ONU a la zona, el maig passat fan témer la represa -en qualsevol moment- de la guerra entre el Marroc i el Front Polisari, que ja va durar quinze anys.

De fet, l'horitzó de la guerra -aturada el 1991 amb la promesa del referèndum- no ha estat mai abandonat pels prop de 170.000 refugiats que viuen als campaments de la proclamada República Àrab Saharuí Democràtica (RASD), a la Hamada.(...) Els refugiats subsisteixen exclusivament gràcies a l'ajut i el suport internacionals, bona part del qual prové de la cooperació d'organitzacions no governamentals i institucions públiques de l'Estat espanyol. I hi falta de tot, perquè en el desert d'arena i pedres de la Hamada no hi ha producció possible i les condicions de vida hi són extremadament dures, amb temperatures de més de 50 graus a l'estiu, baixíssimes les nits d'hivern, i amb un fort i freqüent vent -el sirocco-, sense

aigua ni llum elèctrica a la major part dels campaments. (...)

El president d'aquest poble i govern a l'exili, Mohamed Abdelaziz, demana als organismes i governs internacionals que pressionin el Marroc perquè accepti una negociació "directa, seriosa, responsable i sense condicions prèvies per al referèndum". Una petició que es fa de forma expressa al govern espanyol, ja que la responsabilitat espanyola en el que va ser un dels processos de descolonització d'Àfrica no és pas poca.

AVUI, setembre de 1996

IMPASSOS A BÒSNIA

Definides tot sovint com a mal menor, les eleccions generals que van tenir lloc a Bòsnia apareixen sobretot com a l'acompliment d'una diplomàcia a la brava. El calendari de la normalització, ratificada a Dayton, no podia patir cap retard, sota el risc de posar en perill el fràgil edifici imaginat. Ni aquesta pressa ni el poc cas fet dels principis de llibertat de circulació o d'independència dels mitjans de comunicació no han ajudat a resoldre les dificultats de Bòsnia. La poca participació dels refugiats i la marginació d'una oposició malmenada durant la campanya electoral il·lustren un dels impassos d'aquest escrutini, que ha conduït al reforçament dels corrents nacionalistes de tots els bàndols. Aquests últims, l'èxit dels quals sembla estar fora de qualsevol dubte, esdevenen ara com ara els garants teòrics d'un multietniscisme, obertament combatut pels serbis i els croats i no gaire més ben defensat pels nacionalistes musulmans. L'altra dificultat es desprèn de la complexitat de les institucions que en resultaran.(...)

LE MONDE, setembre de 1996

UN LLIBRE, UN AUTOR

LA REALIDAD DE LA AYUDA 1996

Una evaluación independiente de la ayuda al desarrollo española e internacional

Avui us presentem un llibre l'autor del qual és la coneguda organització no governamental INTERMÓN.

La ressenya breu que figura en l'última pàgina diu així:

"La realidad de la ayuda 1996 constituye el cuarto anuario de una serie sobre la ayuda oficial al desarrollo española e internacional, en que INTERMÓN y otras 20 Organizaciones No Gubernamentales evalúan la cooperación internacional de sus propios países. Éstos, los 21 miembros del Comité de Ayuda al Desarrollo (CAD) de la OCDE, son los que desembolsan en la actualidad más del 90% de la ayuda al desarrollo mundial.

Aparte de una detallada valoración de la ayuda oficial española y de los acontecimientos más recientes en torno a ella, la realidad de la ayuda ofrece una evaluación general de la cooperación al desarrollo que realizan los países del CAD y la Unión Europea, así como datos estadísticos y gráficos que facilitaran al lector el conocimiento de la realidad de la cooperación en estos momentos".

Algunes dades que dona el llibre:

"De los 5.700 millones de habitantes del mundo, 1.500 viven en la extrema pobreza, y esa cifra aumenta a razón de 25 millones por año. Sin embargo en 1994 la mayoría de los países donantes redujo sus presupuestos de ayuda al desarrollo de los países empobrecidos: en 1993 la media era del 0,30 % del Producto Nacional Bruto, y en 1994 se limitó al 0,30%"

Edita: INTERMÓN
Barcelona, 1996. 107 pp.

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Revista Papers

Edita: **LLIGA DELS DRETS DELS POBLES**

Direcció: Quilo Martínez

Consell de Redacció: Joan Casañas, Carles Cascón,
Vicenç Creus, Núria Farell.

Imprimeix: Seraffi, Industria Gráfica Publicitaria.

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Comissionat per a Actuacions Exteriors

La Lliga dels Drets dels Pobles és una Organització No Governamental reconeguda per les Nacions Unides i per la UNESCO. La Secció catalana té la seva seu a:

Sabadell: Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre cantonada Lluís;

Granollers: Casal de Cultura Sant Francesc, carrer d'Espí i Grau, 1.

Telèfon i fax: 723 71 02 Adreça Postal: Apartat de Correus 2045, 08280 SABADELL